

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ В АГРАРНОМУ
ПІДПРИЄМСТВІ**

освітньо-наукова програма Економіка

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

освітній ступінь доктор філософії

Гарант: Самойлик Юлія, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор

Полтава 2021 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Прогнозування та планування в аграрному підприємстві
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Мова викладання	Державна
Контактні дані розробника	Викладач: Дивнич Ольга , кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: olga.dyvnych@pdaa.edu.ua, тел. (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/dyvnych-olga-dmytrivna
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність	освітньо-наукова програма Економіка спеціальність 051 Економіка галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування знань і практичних навичок з методики планування, етапів, методів і моделей прогнозування, та напрямів підвищення ефективності операційної діяльності підприємства.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються при плануванні операційної діяльності аграрного підприємства; розкривати резерви, розробляти заходи удосконалення організації виробництва, підвищення ефективності використання виробничого потенціалу на основі інноваційної діяльності; оволодіння навичками розробляти бізнес-плани підприємницької діяльності аграрних підприємств; засвоєння методів оцінювати ефективність проектів з урахуванням їх ризиків; робити презентації бізнес-планів; володіти понятійно-термінологічним апаратом економічної прогностики; вміння аналізувати та прогнозувати економічні явища і процеси; аналізувати та прогнозувати економічні явища і процеси; виконувати основні типові прогнозні розрахунки і здійснювати їх обґрунтування.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові:

СК 1. Здатність аналізувати та прогнозувати економічні явища і процеси, виявляти загальні тенденції, напрямки та закономірності розвитку економічних систем на мікро- та макрорівнях та здійснювати їхню оцінку.

СК 2. Здатність приймати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку економічних систем і процесів на мікро- та макрорівнях в поточному і в перспективному періодах.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнозні розрахунки.

Методи навчання:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- за джерелом знань:

МН 1 – словесні методи: лекція; розповідь-пояснення;

МН 2 – наочні методи: демонстрування; спостереження;

МН 3 – практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: підготовка наукового видання;

- за ступенем керівництва:

МНСР 1 – методи самостійної роботи вдома: усні та письмові домашні завдання; завдання самостійної роботи;

МНСР 2 – робота під керівництвом викладача: самостійна робота;

розв'язування задач; виконання практичних завдань.

За мисленням:

МНМ 1 – репродуктивний: робота за готовими зразками;

МНМ 2 – творчий: створення нового, оригінального;

МНМ 4 – частково-пошуковий: активний пошук пізнавальних завдань на основі евристичних програм і вказівок;

МНМ 5 – дослідницький: студенти виконують пошукові дії.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

МСМ 1 – методи формування пізнавальних інтересів: навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації;

МСМ 2 – методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності: роз'яснення мети навчального предмета; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження

Інноваційні методи навчання:

МНІЗ – інтерактивні методи: дискусії, диспути; мозковий штурм

МНІ 4 – комп'ютерні і мультимедійні методи – дистанційне навчання.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Планування діяльності аграрних підприємств.

Тема 2. Планування та організація галузі тваринництва.

Тема 3. Планування та організація галузі рослинництва.

Тема 4. Бізнес-планування.

Тема 5. Екстраполяція трендів.

Тема 6. Моделювання як метод прогнозування.

Тема 7. Експертні методи прогнозування.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів 4.

Форма семестрового контролю залік.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 1. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнозні розрахунки	- виконання вправ на практичних заняттях, - виконання завдань самостійної роботи: підготовка та захист презентації, підготовка тез доповіді.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 1. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнози розрахунки.	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми контролю результатів навчання

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою Економіка спеціальності 051 Економіка 2021 року набору:

Програмні результати навчання	Форми контролю						Разом	
	Виконання вправ на практичних заняттях		Виконання завдань зі самостворення					
			підготовка тез доповіді		підготовка та захист презентації			
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 1. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнози розрахунки	42	70	10	16	8	14	60	100
Разом	42	70	10	16	8	14	60	100

Форми, шкала та критерії оцінювання **результатів навчання** при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

– виконання вправ на практичних заняттях – завдання на практичному занятті розраховані на групове виконання та письмові індивідуальні висновки (0-4 бали):

0-1 балів – потрібне повторне виконання;

2-4 бал – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши вміння здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнози розрахунки;

5-6 бали: здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання;

7-8 бали – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;

9-10 бали – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає вміння здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнози розрахунки.

– підготовка тез доповіді на конференцію (0-16 балів) – здобувач готує матеріали тез доповіді за темою заняття або підбирає тематику самостійно, враховуючи предмет дисципліни та завдання дисертаційного дослідження. Бали виставляються в залежності від: відповідності змісту доповіді заявленій темі, її цілісності та композиційна гармонійність; ступеня розкриття предмету дослідження, наявності узагальнень альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми, обсяг та якість опрацьованих інформаційних джерел; наявності та обґрунтованості авторських розробок або пропозицій за досліджуваною проблемою, ступінь їх теоретичної значущості та практичної цінності.

– підготовка та захист презентації (0-14 балів) – здобувач вищої освіти готує презентацію за результатами вивчення дисципліни на основі тематики дисертаційної роботи. Бали виставляються в залежності від логічного представлення ходу дослідження, повноти розкриття теми дослідження, розкриття тематичного та змістовних питань дослідження, наявності навичок оформлення презентації, а також повноти представлення відповідей на питання.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань зі самот роб.		
		підготовка тез доповіді	підготовка та захист презентації	
Тема 1. Планування діяльності аграрних підприємств	10			10
Тема 2. Планування та організація галузі тваринництва	10			10
Тема 3. Планування та організація галузі рослинництва	10			10
Тема 4. Бізнес-планування	10			10
Тема 5. Екстраполяція трендів	10			10
Тема 6. Моделювання як метод прогнозування	10			10
Тема 7. Експертні методи прогнозування	10	16	14	40
Разом	70	16	14	100

Політика оцінювання

Академічна доброчесність:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перекладання:

Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Березівський П. С., Михалюк Н. І. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу: навч. посіб. / за ред. П. С. Березівського. Львів: Магнолія Плюс, 2004. 443 с.

2. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства: навч. посіб. / [Дробот В. І., Мартянов В. П., Соловйов М. Ф. та ін.]. Київ: Мета, 2003. 336 с.
3. Грабовецький Б. Є. Планування та економічне прогнозування: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2013. 66 с.
4. Касьяненко В. О., Старченко Л. В. Моделювання та прогнозування економічних процесів: навч. посіб. Суми: Університет. книга, 2006. 185 с.
5. Кулявець В. О. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. Київ: Кондор, 2016. 194 с.
6. Нелеп В. М. Планування на аграрному підприємстві: підруч. Вид. 2-е, перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2004. 495 с.
7. Організація виробництва і планування підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах: навч. посіб. / Шкільов О. В., Балан О. Д., Ткачук В. А.; за ред. О. В. Шкільова. Київ: ННЦ ІАЕ, 2005. 170 с.
8. Організація і планування сільськогосподарського виробництва: навч. посіб. / за ред. М. М. Ільчука та Л. Я. Зрібняка. Миколаїв: Іліон, 2005. 360 с.
9. Петров В. М. Організація виробництва та планування діяльності на підприємствах АПК: навч. посіб. Харк. нац. аграр. ун-т. Харків: Майдан, 2016. 362 с.
10. Попов В. М. Збірник бізнес-планів з коментарями і рекомендаціями. Київ: КноРус, 2003. 383 с.
11. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. Львів: Магнолія Плюс, 2004. 268 с.
12. Шумська С. С. Макроекономічне прогнозування : навч. посібник: у двох ч. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2015. Ч. 1. 176 с.

Допоміжні

13. Геєць В. М., Клебанова Т. С., Черняк О. І. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підруч. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. 396 с.
14. Єлейко В. І., Боднар Р. Д., Демчишин М. Я. Економетричний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Тернопіль: Нвчальна книга – Богдан, 2011. 368 с.
15. Касьяненко В. О., Старченко Л. В. Моделювання та прогнозування економічних процесів. Конспект лекцій: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2017. 185 с.
16. Лабораторний практикум зі статистики: STATISTICA 10: навч. посіб. / укл.: Л. Л. Маханець, О. Ю. Вінничук, Г. П. Кибич, М. В. Григорків. Чернівці: Друк Арт, 2013. 164 с.
17. Пілько А. Д. Прогнозування соціально-економічних процесів: конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2011. 81 с.
18. Присенко Г. В., Равікович Є. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 378 с.
19. Прогнозування соціально-економічних процесів: лабораторний практикум / укл.: Л. Л. Маханець, Г. П. Кибич. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 96 с.

20. Ставерська Т. О., Андрющенко І. С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах: навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. Харків: ХДУХТ, 2019.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <https://www.worldbank.org>. – веб-сторінка Світового банку.
2. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
3. <http://www.minagro.kiev.ua>. – веб-сторінка Міністерства агропромислової політики України.
4. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsq1/kaza.a.10> – веб-сторінка Головного управління державного казначейства України.
5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.
6. <http://www.nbu.gov.ua/> – сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського
7. http://lib.pdaa.edu.ua/mainlist?0=ip_login_no_cache%3D1fbd2afb8102898f7bf8a0d033589994 електронна бібліотека ПДАА.